

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an . . . 500 Lei Parohiile cl. II. și particulari . . . 400 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>DUPĂ TARIFUL STABILIT DE CONSILIUL EPARHIAL.</p>
--	--	---

„Preotul, vas ales“.

Așa se poate rezuma lapidar cu adevărat magistrala cuvântare a I. P. S. arhiepiscop și mitropolit Nicolae cu ocazia ținerii adunării asociației A. Șaguna, secția Sibiu.

Înțelepciunea dumnezeiască singură a elaborat planul lucrării preoțești în lume, cărei lucrări în ortodoxie i se dă o inegalată notă de smerenie.

Ceeace dă, preotul, dela Dumnezeu dă. El este, deci un vas ales. La cârma lumii este Dumnezeu; cu dragoste părintească, milostivire și înțelepciune El o chivernisește.

Ceeace grăește, preotul dela Dumnezeu grăește. Totuși: *„atâtea glasuri rămân astăzi neascultate: al păcii, al milostivirii, al dreptății... O, ar putea să amuțească toate glasurile, dar unul singur trebuie să răsună pretulindenea cu sporită tărie: glasul Domnului și al Evangheliei sale. E destul dacă acest glas nășelător se va face auzit în mijlocul învălmășelii de azi“.*

„Imprejurările grele și apăsătoare pe cari le străbătem, trebuie să ne îndemne, să ne apropiem în măsură și mai mare de popor și de sufletul lui. Să facem cât mai strânsă legătura cu poporul nostru“.

Instituție de origine divină, Biserica noastră a fost totdeauna o Biserică a poporului, aceasta fiind una din nebiruitele țării ale ei.

Dreptaceea trebuie folosit orice prilej ca să rămânem nedeslipiți de sufletul ca și de năcazul acestui popor.

I. P. S. Mitropolit îndeamnă în cuvinte de foc să se ia îndată această legătură cu familiile credincioșilor. „Intrați în casele lor, le deslușiți cu inimă părintească nevoile... Cu cei cari se găsesc în oastea țării păstrați legătura și să stați într'ajutor celor rămași acasă. Și mai ales păstrați, pe lângă toată povara zilei, încrederea

poporului nostru în Dumnezeu, în puterile Neamului și'n dreptatea cauzei noastre“...

Dumnezeu, dacă ne-a salvat ca popor din atâtea urgii, nu ne-a salvat ca în ceasul de cumpănă al zilelor de acum să ne piarză. Atârnă însă dela noi ca să ne izbăvim ca neam.

„Știți cine va birui în acest războiu? — Cel ce-și va păstra până la urmă sufletul întreg, acela va birui“.

Istoria noastră, cu oricâte umiliri: robii, silnicii, asupriri, ne arată în toate epocile una, întreg. Un asemenea popor până la urmă recâștigă totul.

„... Țin să mărturisesc și dela acest loc convingerea mea — a declarat I. P. S. Sa în aplauzele delirante ale asistenței — că noi vom recâștiga tot ce am pierdut din trupul țării, pentru că sufletul Neamului s'a păstrat întreg și sănătos. Noi nu renunțăm la dreptele noastre hotare, căci le-am purtat în suflet sute de ani, le-am văzut înfăptuite într'o Românie Mare și imaginea ei ne apare în fiecare rugăciune pe care o înălțăm către Părintele ceresc, cerându-i grabnica ei refacere... Ortodoxia, întemeiată pe minunea Învierii Domnului, ne învață a crede că după Vinerea Patimilor, trebuie să soscască Dumineca Învierii și pentru Neamul nostru“.

I. P. S. Sa a laudat strădania ce o pun preoții, cu aprinsă râvnă, în lucrarea lor. Pentru aceasta Insuși se roagă la Dumnezeu. Ca unul care se străduiește să înțeleagă sensul grelelor vremuri pe cari le străbătem și are misiunea de îndrumător, precum și o răspundere mare, roagă pe preoții să-l ajute și să-l sprijine cu rugăciunile lor către Dumnezeu...

Adevărat balsam întăritor, iată și cuvintele de încheiere ale I. P. S. Sale... „Vă cer să aveți încredere în darul care s'a sălașluit întru Voi, să aveți încredere în tăria Neamului și să nu vă îndoiiți o clipă măcar de izbânda cauzei lui drepte“.

VIZITAȚIUNILE CANONICE ALE PREA SFINȚIEI SALE EPISCOPULUI VENIAMIN

LA DOMAȘNEA, CORNEA, ORȘOVA ȘI JUPALNIC.

II

După terminarea sf. liturgii, Prea Sfinția Sa își începe predica cu explicarea sf. evanghelii a zilei, spunând printre altele, că precum Prea curata Fecioară Maria a suferit atâta pentru prea curatul Său Fiu, așa le este dat astăzi și multor mame să sufere. Dar să nu uităm nici o clipă că ea este mijlocitoare la Dumnezeu pentru noi, să o cinștim și venerăm că Ea ne va ajuta întotdeauna, și ne va mângăia în necazul nostru.

Un popor nu trăește numai prin averea și bogăția lui, ci prin credința lui cea tare în Dumnezeu și prin idealul lui, căci omul nu ia cu sine nimic din avuțiile ce și-le agonisește aici pe pământ.

Arată cum de a fost aleasă Preacurata Fecioară Maria să fie ea mijlocitoare a pogorării Fiului lui Dumnezeu pe pământ, pentru ca să ne mântuiască de păcatul strămoșesc și să ne învețe adevărata cale ce avem să o urmăm în viața noastră pământească.

Oare în zilele noastre nu sunt mulți cari fac ca Marta din sf. evanghelie, multe mame, surori, tănări și bătrâni, cari nu-și îndreaptă pașul lor spre sf. biserică în Dumineci și sârbători, unde Mântuitorul de fiecare dată se jertfește pentru păcatele noastre?

Îndeamnă pe fiecare, ca din acest moment, urechile lor să asculte numai cele bune, ochii lor să și-i îndrepte numai spre cele frumoase și plăcute lui Dumnezeu, iar inima să fie aplecată spre cele milostive.

Mamele să-și crească copiii în frica lui Dumnezeu, căci precum o floare are nevoie de îngrijire, așa și grădina familiei noastre trebuie să o plivim de toate răutățile ce s'ar ivi în sufletul copilului, să-l învețe să se roage, iar mamele singure să-i dea exemplu. Să se ferească de cele rele, căci pilda rea prinde mai repede. Ispita este la toată răspântia drumurilor, sub beatură, sub mâncare, sub îmbrăcăminte și ele ne fac să ne îndepărtăm dela calea cea bună și adevărată.

La sfânta biserică vom găsi noi calea cea bună și plăcută lui Dumnezeu. Unii își petrec această sf. zi, chiar din acest sat fie în lenevire, fie că a mers la târg după treburi, altul chiar la crâjmă sau în clevetire, altul la gospodărie sau în altă parte, dar mult folos aceste

ocupații nu aduc. Prea Sfinția Sa le spune istorioara cu cele 7 fecioare surori, cari erau sărace și au hotărît ca sora lor mai mică să stea acasă să grijească casa și să facă de mâncare, iar cele 6 să lucre pământul.

Dar diavolul supărat pentru că lucrul mergea de minune, bagă zizanii între ele, spunându-le că de ce sora lor mai mică să fie scutită de munca câmpului; munca ei fiind cu mult mai ușoară!? Atunci au luat-o și pe ea la câmp, dar seara când veneau acasă nu găseau nimic gata și văzând că nu e bine așa și-au dat seama că și sora lor mai mică îndeplinea o muncă tot atât de folositoare ca și ele.

Așa se pot asemăna și cele 7 zile ale săptămânii; 6 zile să lucrăm iar în ziua 7 să ne grijim și de sufletul nostru, căci altfel nu folosește nimic strădania noastră. Lucrul petrecut în rugăciune nu este un lucru pierdut. Nu vă leneviți deci a vă face rugăciunea voastră fie la necaz fie la bucurie, fie în călătorie fie la munca câmpului. Dar rugăciunea noastră să fie umilită și smerită. La biserică noi nu mergem să ne arătăm salbele, hainele cele noi, ci ca să ne rugăm cu inima înfrântă și smerită.

Prea Sfinția Sa le dă apoi sfaturi din sf. Scriptură, pentru mântuirea sufletelor credincioșilor din acest sat. Li îndeamnă apoi să ajute Țara prin obolul lor pentru binele și prosperarea ei. Averea să nu fie pentru noi un scop de a o mării neîncetat ci să o chivernisim în așa fel ca să facem prin ea un bine oarecare în lume. Să căutăm cu toții să venim regulat la biserică, căci aci din multele învățături, fie care creștin va pleca măcar cu o sămânță de adevăr de învățătură bună și mântuitoare pentru sufletul său. Să caute să prindă aceste învățături, rădăcini adânci în pământul cel bun și roditor al inimii noastre. Ce bine ar fi dacă din fiecare familie ar participa la fiecare slujbă măcar un membru.

În viața noastră noi suferim multe necazuri și uneori ni-se pare că ne pierdem toată nădejdea și speranța. Dar toate aceste necazuri sunt venite de sus, dela Tatăl cel Ceresc, ca să ne încerce. Câți orfani, câți săraci sunt și astăzi în mijlocul nostru? Ce facem noi cari formăm frontul intern, pentru ei? Ce facem noi pentru urmașii rămași fără mângăiere și poate fără nici un sprijin, pe urma morții bravilor noștri ostași eroi, cari au adus ca jertfă însuși viața lor, pe altarul Patriei, ca să ne apere ogoarele noastre, casele noastre, Țara noastră, de prăpădul bolșevic.

P. T.

MAMELE NEAMULUI.¹

„Nu știți că voi sunteți biserica lui Dumnezeu, și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi?” [I Cor., 3, 16].

I

La 21 Noemvrie Biserica noastră dreptmăritoare prăznuiește momentul în care, potrivit unei orânduiri de sus, Prea Curata Fecioară *Maria* este adusă, de către preafericirii Ei părinți, sfinții *Ioachim* și *Ana*, la templul din Ierusalim, spre a fi închinată lui Dumnezeu, după prescripțiile Legii.

Nici nu se putea altcum, când este vorba de Acea, care avea să devină „biserică însuflețită și rai cuvântător“, de Acea în care urma, la „plinirea vremii“ [Gal., 4, 4] să sălășluiască, ca „roua pe lână“, Cuvântul lui Dumnezeu, Logosul cel vecinic.

Este adevărat că în Sf. Scriptură nu se pomenește nimic despre acest moment însemnat din viața Prea Curatei. Dar „cei ce dela început au fost văzători și slujitori ai Cuvântului“ ne-au împărtășit [Luca, 1, 2] — pe calea tradiției orale, fixată, ca însăși sfințele Evanghelii, mai târziu, în scris — că Maica lui Dumnezeu a „petrecut“ în Biserica lui Dumnezeu din Ierusalim dela vârsta de 3 ani până la 16 ani² — când a fost „logodită cu bărbat“ [Luca, 1, 27], după Legea lui Moise —, nevoindu-se în post și rugăciune, în ascultare și fapte de milostenii, pregătindu-se astfel spre a deveni sanctuar curat, altar și biserică vie, în care avea să intre și să slujească Fiul lui Dumnezeu, slujba cea mare și tainică a mântuirii oamenilor aserviți de Satana.

Lăsând la o parte tot ceea ce întrece puterea de înțelegere a minții noastre mărginite — mângâindu-ne cu adevărul că unde „vrea Dumnezeu se biruește rânduiala firii“, minune pe care noi, oamenii, am văzut-o repetându-se în Istorie —, să privim fapta sfinților și drepților *Ioachim* și *Ana* prin prisma unor considerațiuni acceptate de rațiune, ba, așa putea zice, chiar postulate de acest suprem for spiritual din noi, în calitatea noastră de: *oameni, creștini și Români*.

Intreb: Ce putea fi mai frumos, mai înălțător și mai nobil din partea alor doi bătrâni, cărora Domnul le șterge, la bătrânețe, *rușinea* de a nu avea copii, ca ei, atunci când Dom-

nul se milostivește și le transformă toamna vieții în primăvară veselă, să-și *închine* fructul fericirii lor, Aceluia dela care l-au primit: lui Dumnezeu și Bisericii Sale sfinte — dar din dar!

Ce alt *exemplu* mai edificator așa putea să vă dau despre felul cum trebuie să vă creșteți copiii, și'n special fetele, decât acest minunat exemplu al sfinților *Ioachim* și *Ana*, al acestor doi bătrâni plini de experiență, nepătați, cu sufletul înrouat de Harul divin și cu inima încălzită de raza Duhului; exemplul unor bătrâni, cari au *trăit* Legea Domnului, cari cu *fapta* vieții lor au vestit pe Domnul, și cari au văzut în *Biserica* Domnului „stâlp și întărire a adevărului“, „stâncă de apărare și cetate de scăpare“ [Ps., 30, 2].

Dorul de mântuire, râvna lor pentru Casa Domnului, credința lor neclintită în Cel ce a făcut și conduce toate, și nesdruncinata lor nădejde, că „cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Domnului nu vor trece niciodată“ [Matei, 5, 18], a constituit dreptarul vieții lor, luceafărul ce le-a luminat calea prin pustiu al acestei vieți trecătoare și înșelătoare.

Iar nașterea Prea Curatei Fecioare *Maria* a fost pentru ei semnul văzut al protecției divine, dovada palpabilă a grației dumnezeiești, care, nevăzut, a lucrat în inimile lor curate, mai curate decât biserica, în care rugăciunile lor înfrățite, zilnic se înălțau, odată cu tămâia din cădelnița preotului *Zaharia*, spre Altarul cel mai presus de *ieriuri*.

Istoria este martoră că maicele noastre bătrâne, *matroanele neamului românesc*, au făcut din preafericita *Ana*, *patroana* vieții lor trudite, iar din Prea Curata Fecioară, *Maica* ocrotitoare a fiilor și fiicelor lor.

Poate niciun neam creștin n'a urmat, cu mai multă fidelitate exemplul sfinților *Ioachim* și *Ana*, ca Neamul nostru. A crește feciorii și fetele în atmosfera de tămâie a Bisericii străbune, în frica de Dumnezeu, în respect față de slujitorii Lui și dragoste față de aproapele, a fost ceva ce a intrat nu numai în *tradiția* și *stilul de viață* al poporului nostru, ci chiar și în *sângele* lui nobil.

„Mie a vieții este Hristos“ [Gal., 2, 20], au fost cuvinte *trăite*, nu numai rostite cu buzele. Dela mic la mare aveau credința că „toate le putem în Hristos, care ne întărește“ [Filip., 4, 13].

Nimic nu i-a putut „despărți de dragostea lui Hristos. Nici necazul sau strămtorarea, sau goana sau foametea, sau golătatea sau robia; nici moartea, nici înălțimea, nici adâncul, nici altă făptură oarecare“ [Rom., 8, 35—39].

1. Cuvântare la Intrarea în Biserică a Prea Sfinței Născătoare de Dumnezeu.

2. Vezi *Proto-evanghelia lui Iacob*, înainte de anul 200. Face parte din Evangheliile apocrife. Cf. Pr. C. Iordăchescu, *Istoria vechii literaturi creștine*, I, Iași, 1934, pp. 33—35.

Până când au făcut din *trăirea* Scripturii piatra unghiulară a vieții lor, steaua fericirii lor n'a apus, — nici chiar atunci când ea a fost acoperită, temporar, cu norii groși și întunecați ai vrăjmășiei omenești.

Azi, când omenirea întreagă se află la răscruce și sângerează din greu, nu e fără importanță a sta și a *medita* asupra adevărului mântuitor ce se desprinde din *taina* sărbătorii dela 21 Noemvrie.

Prot. Dr. Gh. Cotoșman

LINGUȘIREA.

„După aceea un dregător L-a întrebat această întrebare: Bunule Învățător, ce să fac, ca să moștenesc viața cea de veci? Atunci Iisus i-a zis: Pentru ce mă numești bun? Nimeni nu este bun decât numai unul Dumnezeu“ (Luca XVIII, 18—19).

În comparație cu nestârșitul vecinicii, întreaga istorie a omenirii pare doar o scurtă clipă, totuși ce mare importanță li se dă întâmplărilor cari au ajuns să fie însemnate pe răbojul ei. Și cât de mult pălește spoiala lucitoare a personalității făptuitorilor la lumina cunoașterii omenștilor lor slăbiciuni.

Acelorași cauze, aceleași efecte. Oamenii tuturor timpurilor, ființe supuse universalei legi a instabilității, au fost și sunt dotați cu aceleași însușiri sufletești, chiar și dacă între efemerul viețuirii lor s'ar fi scurs milenii. De aceea nici nu ne miră asemănarea în manifestare a oamenilor de acum douăzeci de secole și cei de azi, încât întâmplărilor, păstrate de Sf. Scriptură, le găsim neapărat urmarea în zilele noastre.

Așa vedem pretutindeni și urmași ai dregătorului, care, cu socoteli ascunse, numindu-L pe Mântuitorul „Bunule Învățător“, spera primirea unui răspuns mai pe plăcutul ființei sale materialiste la întrebarea-i: ce să facă pentru ca să moștenească viața cea de veci (Luca XVIII, 18).

Perfidia lingușirii o desvăluie fără echivoc Mântuitorul, răspunsul Lui cuprinzând, deja în primele cuvinte, respingerea intenției dregătorului, ne lăsând să fie lăudat: „Pentru ce mă numești bun? Nimeni nu este bun, decât numai unul Dumnezeu“ (Luca XVIII, 19).

Îndemânarea cu care și-a plasat lingușirea, ne arată că vicleanul înalt funcționar era versat în întrebuintărea subtilii „arte“ a lingușirii — și a fost necesar ca cel lingușit să fie tocmai Mântuitorul, Fiul lui Dumnezeu, perfecțiunea întrupată, pentru ca răspunsul, meritat, să înfie-

reze fapta istețului speculator al presupuselor slăbiciuni omenești.

Ceeace nu i-a succes însă, atunci, dregătorului — stându-i în față însuși Mântuitorul —, îi este cu putință oricărui ambițios al zilelor noastre, care având a face cu oameni subjugăți atâtor patimi, cu ușurință îi prinde în laț cu momeala lingușirii. Asupra *metodei*, bătrânul Schopenhauer scrie în „Aforismele“ lui, că dacă cineva urmărește câștigarea unei persoane pentru planurile sale, n'are decât să-i facă complice și lăudându-o, să o slăvească întru totul ca pe o zeităte — căci oricât de străvezie ar fi lauda nefirească, născută din interese, nu există om care să nu creadă cel puțin jumătate chiar și din cea mai silnică supraprețuire a lui.

Această metodă este vestită pentru efectele ei. A fost doar folosită și de dregătorul nostru. Totuși, un „grand“ și „en-gros“ lingușitor nu se va mulțumi cu aplicarea acestei forme simple, căci îi stau la dispoziție și variante mai rafinate.

Cine nu l-a văzut încă la lucru, chiar și numai trecător, pe lingușitorul care îl vorbește de rău pe cel *mai mare* sau *egal* în grad cu o anumită persoană, pentru ca aceasta, prin contrast, să se simtă mare și perfectă. Efectul, mai cu seamă la lingușirii lipsiți de discernământ, este instantaneu, căci, până când înainte de a fi împroșcat cu noroi oameni de obicei corecți lingușitorul era privit dacă nu chiar cu „energie“, totuși cu indiferență, acum, încetul cu încetul, câștigă încrederea pradei sale.

Odată câștigată această încredere, poate merge mai departe, calomniind persoanele *mai mici* în grad cu lingușitul, dar *mai mari* ca lingușitorul. Reacția, pe care contează, nu poate întârzia, căci după încrederea dobândită prin prima manoperă, acum e avansat în grad sau, dacă nu se poate, e numit controlor tocmai peste cei defăimați.

Încurajat de primele succese, lingușitorul își dă aere de superioritate, și exploatând încrederea acordată, aduce noi jertfe pe altarul egoismului său bolnăvicios, clevețind cu răutate și pe seama celor *mai mici* ca el — chiar și atunci când aceștia solicită un dar necostisitor: puțină bunăvoință —, pentru ca nimeni să nu se poată apropia de sufletul lingușitului, făcându-i astfel concurență. Prin această ultimă neomenie își ajunge scopul, fiind decretat drept *unic* om de încredere, putând trage toate foloasele *materiale* ale unei astfel de situații.

S'ar putea crede că o astfel de lipsă de scrupule nu se poate întâlni în realitate; cu toate acestea, programul de mai sus a fost îndeplinit, punct după punct, de trădătorul șef al

siguranței Joseph Fouché (1759—1820), sinistra umbră care a încercat să întunece lumina veacului de atunci: Napoleon Bonaparte. Această figură de tristă amintire a marelui revoluții franceze, acest clasic reprezentant al tipului canaliei perfecte, și-a început „cariera” cu lingușirea stăpânilor — cari se schimbau des pe-atunci — pentru ca odată ajuns la înalta funcție râvnită, să-i trădeze pe rând. Până când i s'a înfundat. Unul din cei trădați de el, Napoleon I, întorcându-se, l-a răsplătit după merit.

Și tot așa ca în cazul Fouché, aceasta este soarta de totdeauna a tuturor lingușitorilor, ca să fie răsplățiți după faptele lor!

Că sunt răsplățiți imediat — ca acel dregător, care a fost desaprobat, pe loc, de Mântuitorul —, sau că se scurge câțva timp până la eliberarea lingușitorilor din mrejele iscusit aruncate, tot una este. Căci, până la urmă, lingușitorii totuși sunt stigmatizați ca atare și, cu mare rușine, îndepărtați din societatea înaltă a oamenilor sinceri și drepecți.

L. D.

Peripețiile unor finanțe*).

XXVIII

În firul expunerilor am ajuns la o altă importantă chestiune a eparhiei, care este chestiunea fondului de pensiuine.

Peste 50 de ani a fost preocupată conducerea eparhiei de grija creierii unui asemenea fond, fără ca să fi izbutit a soluționa problema pensionării preoților spre mulțumirea generală.

Abia în anul 1937 pune legislația țării capăt multelor frământări, trecând pe preoți la fondul general de pensiuine al statului.

Și pentruca să se vadă câte greutatea a întâmpinat episcopia Caransebeșului în jurul pensionării preoților, vom schița în cele ce urmează peripețiile prin care a trecut această chestiune de mare însemnătate.

La inițiativa preoțimeii din ținutul Bozoviciului a declarat Sinodul eparhial din anul 1885 de necesară înființarea unui „Fond diecezan pentru ajutorarea văduvelor și a orfanilor rămași după preoți”, recomandând cauza fondului deosebitei îngrijiri a chiriarhului, cu îndatorarea Consistorului eparhial, să prezinte Sinodului un proiect referitor la înființarea acestui fond.

Pentru discutarea și consultarea asupra întrebărilor referitoare la această chestiune au fost autorizați protopopii să convoace preoțimea din tract la o conferință, atrăgând la această conferință și pe mirenii binevoitori preoțimeii.

Asupra rezultatului consultațiilor au intrat rapoarte dela șapte oficii protopopești, din care rapoarte se vedea, că preoțimea parohială din acele protopopiate în adunările convocate a salutat cu vie mulțumire ideea înființării unui fond, nu numai pentru văduvele și orfanii de preoți, ci și pentru preoții căzuți la nepuință, promițând contribuirea la acest fond pe lângă indicarea mijloacelor, din care se va putea crea fondul.

Înjghebară reală a fondului s'a tot amânat până în anul 1888, când Consistorul înaintează Sinodului eparhial un raport, cuprinzând principiile satorite cu privire la înființarea acestui fond.

Luându-se raportul sub dezbateră, Sinodul eparhial a fixat principiile fundamentale ale fondului, introducând „Discul fondului preoțesc de ajutorare”, pentru a fi purtat odată în an în toate bisericile din eparhie la sărbătoarea Pogorării Duhului Sfânt.

În anul 1890 prezintă Consistorul Sinodului eparhial proiectul de statute al „Fondului de pensiuine al preoților deficienți și pentru ajutorarea văduvelor și a orfanilor rămași după preoții repositați din dieceză”.

Sinodul eparhial dezbătând proiectul de statute din punct în punct, îl primește cu mai multe modificări.

De remarcat este, că scopul fondului era pensionarea acelor preoți, cari au ajuns vârsta de 65 ani și a celor cari în urma vreunui defect corporal sau mintal au devenit absolut incapabili de a mai servi ca preoți. Apoi mai avea fondul de scop și ajutorarea văduvelor și a orfanilor de preoți.

Statutele acestea însă — dupăcum s'a dovedit mai târziu — sufereau de un mare neajuns, și anume că admiteau, ca preotul să nu-și plătească regulat taxele la fond, legând de această intrelăsare pierderea dreptului la pensiuine, respectiv pierderea îndreptățirii la ajutoare.

Nici nu trecuse un an dela punerea fondului în curs, până și intrară dela șasă protopresbiterate memorii, ca să se modifice statutele fondului.

Constatând Sinodul, că nu toți preoții și-au achitat taxele la fond, a invitat în anul 1892 Consistorul, ca printr'un act special să inte-

* Vezi Nrii. 10, 14, 16, 21, 24, 32, 33, 39, 45 din 1940, Nrii. 1, 4, 8, 13, 16, 17, 22, 30, 44, 47, din 1941, Nrii. 4, 7, 10, 18, 29, 31, 33 și Nr. 40 din 1942.

țească preoțimea din eparhie să-și împlinească cu stricteță datoria față de fond.

După zece ani de existență a fondului s'a văzut, că materialicește fondul e prea slab încât să poată satisface angajamentele pe care le luase asupra sa.

Dreptaceea Consistorul cere în anul 1900 Sinodului eparhial să fie autorizat, ca pentru fondul preoțesc să facă un nou proiect de de statute în acel înțeles, că menițiunea fondului să se mărginească la ajutorarea văduvelor și a orfanilor de preoți din considerare că mijloacele financiare, devenite modeste, dar mai cu seamă indeferentismul arătat de preoți față de acest fond, a făcut ca fondul să nu poată crește în modul cuvenit.

Primind Consistorul diecezan autorizația cerută, în anul 1901 s'a elaborat un nou proiect de statute, care a fost înaintat Sinodului eparhial din acel an.

După debaterile ce au urmat, Sinodul a declarat de desființat Fondul de pensiuine al preoților deficienți și orfanilor rămași după preoții din eparhia noastră și respectiv l-a transformat în „Fond pentru ajutorarea văduvelor și a orfanilor rămași după preoții repositați“.

Astfel vedem, că prima încercare de a chema la viață un fond de pensiuine și pentru preoți a eșuat după o funcționare inițială de abia zece ani a nou înființatului fond.

Aurel Moacă

Eroul inv. Duma Ioan.

Când a sunat ceasul desrobirilor teritoriale, învățătorii Țării au plecat în iureș spre biruința deplină a drepturilor noastre strămoșești și pentru restaurarea granițelor românești în dimensiunile lor naționale. Nicăiri prezența hotărâtoare a învățătorilor, potențialul lor de jertfă consacrat și logodit cu moartea, cuminecat cu stropi de sânge ori lacrimi și botezat cu roua suferinții, nu capătă o aureolă mai luminoasă ca în războiul sfânt. Azi o lume întreagă recunoaște meritele și virtuțile de arme ale învățătorimii. Însuși dl Ion Petrovici, ministrul educației naționale, a spus într-o cuvântare la Timișoara, că niciodată învățătorii n'au dat dovadă de un eroism mai sublim, decât în actualul războiu și că personal dl Mareșal Ion Antonescu a recunoscut acest fapt.

Învățătorul încă dela catedră se dăruiește întreg îndatoririlor lui naționale. Dela catedra școlii, acolo unde e căpătâiul permanențelor

românești, se ține trează și se purifică flacăra conștiinței românești în sufletele copiilor, pregătind generația războiului în viziunea uriașă a biruințelor teritoriale.

Iată cât de plastic și impresionant scrie elevul de cl. III primară Ionel Subțire, la moartea învățătorului său Petre Șerban din Timișoara:

„Îndată ce tăticul meu a adus vestea aceasta îngrozitoare, am căzut în genunchi și am plâns. Iar sufletul nostru de copii se înalță cu el și pentru odihna sufletului său de erou, zicem cu lacrimi în ochi, un „Tatăl nostru“ promițând că noi, elevii lui, nu îl vom uita și testamentul lui național lăsat nouă la ultimul său examen, se va tipări în sufletul nostru pe veci: refacerea granițelor până la ultima picătură de sânge“.

Aceasta este mărturisirea unui suflet de copil care a luat parte cu toată puterea lui sufletească la moartea învățătorului său. Iată legătura indestructibilă dintre învățator și școlar. Acesta este un adevăr care nu suferă nici o discuție.

Și eroii de azi sunt elevii de ieri ai învățătorimii!

Din falanga sublimă de învățători eroi cari au fost sortiți să hrănească cu trupurile lor nestârșita câmpie a Ucrainei ori pădurile seculare ale Caucazului, a fost și eroul Sublocotenent Duma Ioan.

O lacrimă se rostogolește deprinsă din geană și mă gândesc cu putere la moartea prietenului meu. Ne-am cunoscut până în adâncul sufletelor noastre și ne-am prețuit ca doi frați.

Camarad de arme într-o unitate de Vânători de Munte și coleg de școală.

Pare că-l văd și acum: om bine făcut, plin de sănătate, privire blândă și vorbă domoală, răbdător și îngăduitor, încât nu știai ce să admiri mai mult la el.

Vieța lui Duma Ioan a fost scurtă, dar bogată în fapte.

La catedră, Ioan Duma întrunea cu prisosință însușirile unui adevărat învățator. Ca ofițer a fost un înflăcărat patriot, pregătind și întărind sufletele ostașilor în credința biruinței pe culmi de epopee voevodală.

Sublocotenentul Duma Ioan a pornit cu plotonul său, care nu mai cunoștea nici moartea și nici un popas, dârz, în iureș.

Totuși, Duma Ioan a plecat dincolo unde nu este durere, nici suspinare, ci vieță fără sfârșit.

A plecat pentru totdeauna din mijlocul copișilor lui dragi, cari i-au urat cu lacrimi în ochi, la plecare: „Să te întorci sănătos tăticule drag“.

Murmurul plin de evlavioasă vibrație a clopotelor sf. biserici din satul său, cari înainte îl chemau la cântece de strănă, azi aduc vestea năprasnică a morții sale.

Ce zăbranic negru a căzut peste sat.

Plânge satul! Plâng școlarii!

Sunt lacrimile durerii și ale îngrijorării, la răscrucea la care au ajuns, lipsiți de azi înainte de prezența învățătorului lor.

La porțile Sevastopolului, locul unde a căzut Sublt. Ioan Duma, munții, martori credincioși, îi freacă doine și cântece de vitejie, iar undele mării îi intonează imn de slavă pentru eroicul lui sfârșit.

Iosif Crețu

Ș T I R I

Personale. Marți, în 1 Decembrie a. c. cu acceleratul de seara P. S. Episcop Veniamin a călătorit la București pentru a lua parte la ședințele Sfântului Sinod.

Desbaterile Sf. Sinod. Sesiunea Sf. Sinod s'a deschis prin prealabila participare a membrilor la serviciul divin dela Patriarhie.

I. P. S. Patriarh a bineventat pe Chiriarhi anunțându-le schimbările intervenite în statul episcopilor: a decedat P. S. Ghenadie al Buzăului, a demisionat retrăgându-se la pensie (?) P. S. Gherontie al Constanței și a fost rânduit prin Înalt Decret „I. P. S. Visarion Puiu pentru organizarea și conducerea trebilor bisericesti din Transnistria“. S'a hotărât trimiterea de telegrame omagiale M. S. Regelui și Dlui Mareșal Antonescu, Conducătorul Statului.

DI Ministru al Culturii Naționale și al Cultelor I. Petrovici în legătură cu mesagiul de deschidere a ținut un discurs în care a declarat că este „profund convins de valoarea credinței pentru individ și de importanța Bisericii în viața Statului românesc“. Cu deosebire în frământările de reînnoire a Europei, deci pe teren social, Biserica este reclamată imperios. Ea luptă, dar nu ajunge să lupte, ci trebuie să câștige biruința. Precum luptă soldații pe front, trebuie să lupte armata preoților acasă... Crucea însă, „trebuie să fie purtată de mâini care s'o ridice, nu de mâini care să o pângărească... Ar fi cea mai mare exagerare dacă s'ar spune că în Biserica noastră nu e nimic bun. Dar mai trebuie pentru a fi totul bun, și de aci datoria noastră s'o împingem la o stare mai desăvârșită acelei de astăzi“.

Domnia Sa a propus apoi din partea Ministerului trei chestiuni spre dezbateri, anume:

1. Intocmirea unui regulament pentru recrutarea preoților, numirea și transferarea lor în analogie cu legea recrutării profesorilor;

2. Intocmirea unei legi a Patriarhatului, potrivit căreia Patriarhatul să înceteze a fi o funcțiune onorifică, ci să aibe atribute reale

3. Dorința Dlui Mareșal Antonescu de a se face urgent alegeri eparhiale în Basarabia și Bucovina. În

legătură cu aceasta, propunerea dlui ministru I. Petrovici ca eventual măsura să se extindă și în restul țării, reînnoindu-se astfel Congresul bisericesc, organul legal pentru alegere de episcopi.

Adunarea generală a Secției Sibiu a asociației „A. Șaguna“ a clerului ortodox român din Mitropolia Ardealului, a avut loc în 12 Noembrie a. c. în orașul Sibiu.

După celebrarea Sfintei Liturghii, la care a luat parte însuși I. P. Sf. Mitropolit Nicolae și predicând P. C. Sa par. Prot. Dr. Spiridon Căndea, cons. arhiepiscopesc, adunarea a trecut în Aula Academiei Teologice, unde pâr. Președinte Emilian Cioran a rostit cuvântarea de deschidere, schițând evenimentele dela ultima întrunire din 1939 și până în prezent.

După aceea I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Nicolae, rostește o prea frumoasă cuvântare din care publicăm fragmente în corpul Foli noastre.

S'au ținut două conferințe, una de pâr. Prof. Pr. Dr. Teodor Bodogae despre: „comemorarea sinodului dela Iași din 1642“ și una de I. P. C. Sa Pâr. Vicar

Comemorarea Mitropolitului Andrei Șaguna.

O laudabilă tradiție menține pe întâiul plan nevesteajta figură a providențialului bărbat, Andrei Șaguna, la Români din Ardeal și cei din Banat.

Studentii Academiei noastre teologice l-au comemorat în preseara zilei Sf. Andrei printr'o șezătoare festivă. Prot. Dr. Zeno Munteanu, rectorul Academiei printr'o alocuție simțită a evocat memoria marelui bărbat. Corul teologilor condus de prof. C. Vladu a cântat „La mormântului marelui Andrei“ a lui Cunțan și alte bucați corale. Studentul D. Băloni a ținut o interesantă conferință despre Șaguna, care a întărit bisericeste și culturalicește pe Români urgisiți politicește de stăpânii asupritori.

Prea Sfințitul Episcop Veniamin onorând această pioasă serbare, spune că „în Ardeal astăseară se aprind lumânări în toate casele... Șaguna trăește în conștiințele tuturor prin nemuritoarele lui fapte“. Laudă strădania studenților teologi și îi îndeamnă să păstreze cultul marilor bărbați.

Mânezi s'a oficiat parastas în Catedrală.

Noul comitet al asoc. clerului A. Șaguna, secția Caransebeș: Președinte: Prot. Ic. Ștor R. G. Ancușa, cons. ref. eparhial. Membri: I. P. C. arhim. Dr. L. Busuioac prof. Teol., Prot. V. Musta al Oraviței, Prot. Iosif Cămpianu al Orșovei, Prot. Dr. Iosif Ieremia preot în Recița-montnă, Prot. Victor Popovici al Panciovei, Pr. Dr. Marcu Bănescu din Anina, Prot. Dr. Z. Muntean rectorul Acad. teologice, Pr. Vasile Paica din Feneș, Pr. Petru Iana din Curtea, Pr. Iosif Râta din Vrani și Pr. Ilie Sârbu din Rusca. Secretar I: Pr. Isaia Suru adm. prot. Caransebeș și secretar II: Pr. Petru Toma, secretar eparhial. Casier: Protodiaceu T. Rosca, casier eparhial. Bibliotecar: N. Cornean cons. ref. eparhial.

Cerc pastoral în Brebul. Duminecă 15 Noembrie a. c. s'a ținut în Brebul, cercul pastoral al preoților din Valea Pogoniciului. Au participat preoții: Coriolan Roșca din Delinești, D. V. Anuțoi din Valeadeni, Vichentie Stepanescu din Brebul și Ioan Ferciug din Ohabia. Înainte de începerea Sf. Liturghii toți preoții cercului au săvârșit Sf. Maslu pentru bolnavii adunați în număr mare în sf. biserică. Frumoasa și duitoasa slujire

a Maslului a atins mult sufletele sutelor de credincioși. Sf. Liturghie s'a săvârșit în sobor. Predica a ținut-o Păr. C. Roșca președintele cercului. Rostită cu teme și însuflețire Sfinția Sa a dus gândurile auditorilor până departe pe câmpiile de luptă unde ostașii noștri își dăruiesc, asemenea Samarineanului milostiv, tot ce au, cu atâta grațitudine, chiar viața pentru viața Patriei și slova sfintei Cruci.

Apoi s'au rostit rugăciuni pentru fiii satului aflați sub arme, pentru sănătatea și izbăvirea lor și apoi un parastas pentru cei adormiți, cinci la număr, pe câmpul de onoare.

Pe drumuri misionare, sau misiuni de construire și întărire în credință putem numi călătoriile unor ostași ca cea a lui Părvu Ioachim din Recița. Împreună cu o seamă de frați, ostași ai Domnului din Recița, Vrani și Fărlug s'au dus în Dumineca din 8 Noemvrie la Văiiug. Au văzut aici noua pictură a bisericii, cantina pentru săraci etc. lucruri bune și altele pe cale de realizare. E demn de subliniat interesul pentru cele bune la acești ostași, cari nu numai că se roagă pentru ei și frații lor, dar văd și învață multe câte trebuie să știe astăzi un adevărat misionar creștin.

Vacanța școlară de Crăciun. Școalele primare, secundare teoretice și profesionale vor lua vacanță în ziua de Marți, 22 Decemvrie, ora 13. Școalele normale, seminariile și școalele superioare vor lua vacanță Sâmbătă, 19 Decemvrie, ora 13. Reînceperea cursurilor pentru toate școalele va fi Luni, 11 Ianuarie 1943, ora 8 dimineața.

Oastea Domnului din Glimboca, una din cele mai active din acest aret, a participat la vizita canonică festivă dela Rusca-Montană. Fiind scăpată din vedere, din darea de seamă publicată acum câteva săptămâni, prin aceasta luăm cuvenita notă, mulțumind pentru osteneală acestor vrednici ostași, conduși de preotul Alexandru Nicolici.

Rectificare. În numărul nostru trecut s'a făcut o regretabilă eroare la așezarea în pagină a „Cuvântării” P. S. Episcop, rostită la Adunarea Clerului A. Șaguna. Anume, la pagina 2-a, alineatul ultim, după șirul al doilea se ve ceti șirul penultim, așezat greșit. Decl. se va ceti: „Preotul este „Părintele” poporenilor, iar ei sunt fiii lui, de aceea trebuie să stea lipit de sufletul lor și în bine și în rău, să-i crească în Duhul lui Hristos, ca să facă din ei buni cetățeni ai Împărăției lui Dumnezeu și ai Patriei noastre.”

Cucernicii preoți sunt rugați a face această îndreptare.

„Gândirea”, unica revistă literară care adie parfum de busuioc a apărut cu numărul ei pe luna Noemvrie totată de împodobită ca și până acum. Semnează: articolul de fond „Considerații actuale” de Nichifor Crainic. Alte articole: D. Protopopescu, Ovid Caledoni, Poeme de pe front de Radu Gyr, o bogată cronică literară din peana dlui Nicolae Roșu; Cronică dramatică: D. Praporgescu. La cronică mărunță o duioasă pagină a Directorului revistei pentru regretatul Octavian C. Tăslăoanu, în legătură cu activitatea lui literară dela *Luceafărul* de odinioară.

Realizările Consiliului de Patronaj. Joi în 26 Noem. a. c. a avut loc la președenția Consiliului de Miniștri ședința comitetelor consiliului de patronaj al operilor sociale, sub președenția M. S. Regina Mamă Elena, președintă de onoare a consiliului de patronaj.

S'au expus realizările până în prezent, enumerându-se cantinele, căminele, spitalele și toate operele de ocrotire organizate de consiliul de patronaj în cursul anului precedent. S'a arătat că dela un buget de 30.000 lei s'a ajuns acum la un buget de 1.600.000.000 la care statul a contribuit cu 10 milioane lei, restul fiind adunat din daniile și colectele cetățenești.

Conferințe religioase. Universitatea din Cluj-Sibiu, a organizat un ciclu de conferințe cu caracter religios. Seria conferințelor a început cu conferința d-lui D. D. Roșca, decanul Fac. de Litere și Filosofie, intitulată: „Sentimentul religios și gândire filosofică”; iar Duminecă în 29 Noemvrie a. c. a conferințat d-l Prof. I. Lupaș, prorectorul universității, despre: Activitatea mitropolitului Tudose Veștemeanul; iar acum Duminecă în 6 Decemvrie a. c. conferințiază d-l Dr. Iuliu Hațeganu, rectorul universității, despre: Puterile culturii creștine; iar Duminecă în 20 Decemvrie a. c. va vorbi d-l Prof. Șt. Bezdechi, despre: Scara iubirii. La inaugurarea acestor conferințe a participat însuși I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, care a împărtășit înalta binecuvântare arhierescă.

Călduros apel, către toată suflarea românească, face *Efortia Ostășească*, în scopul de a clădi palatul Invalizilor, pe terenurile sale dela Cotroceni, unde se vor adăposti și îngriji, în cele mai bune condiții toți mutilații eroi cari și-au dat sângele pentru țară. Sumele de bani pentru acest așezământ de mare binefacere, vor putea fi trimise prin mandat poștal, direct pe adresa: *Palatul Invalizilor, București, Str. General Angelescu 40*; sau pot fi depuse: la oficiile poștale, la sucursalele Băncii Naționale, sau la Percepțiile fiscale, cu indicația: *Palatul Invalizilor București*.

Serviciul Religios al Regimentului 2 Grăniceresc P. A. anunță: În urma susținutei educații moral-patriotice, făcută de cpt. Sever Adam în compania sa din unitatea noastră grănicerească s'a reușit a-se trece la ortodoxism 5 ostași dela Romano-catolicism-ul, ce a prins rădăcini în părțile noastre din vremea împărătesei Maria Theresia.

Pe lângă aceștia s'a mai adus la dreapta credință și ostașul baptist Ion Sgăvârdea din comuna Vârciorova și care a reușit la rândul său a aduce la credința strămoșească și următoarele persoane din satul său: 1. Todor Marin, 2. Vornic Ana, 3. Dobre Pavel, 4. Iconia Todor, 5. Ursei Sanda, 6. Ursei Petre, 7. Teodor Ioan, 8. Rusanda Gheorghe și Maria Marin.

Această trecere a fost controlată de comandantul companiei și confirmată de Preotul satului.

Sunt gesturi ce ies din comun și prea mult grăitoare.

S'a scumpit poșta. Cu începere dela 1 Decemvrie a. c. o carte poștală simplă va avea prețul de 10 Lei; pe o epistolă simplă în plic se pun mărci de 16 Lei, iar taxa de recomandare e de 20 Lei. La telegrame de cel puțin 15 cuvinte se va plăti cu 7 Lei cuvântul.